

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē ayōdhyākāṇḍē

॥ saptatitamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ saptatitamaḥ sargaḥ ॥

dūtairbharatāya tadīyamātulamātāmahayōḥ kṛta
upahāryavastūnāmarpaṇaṃ vasiṣṭhasandēśasya ca śrāvaṇaṃ
bharatēna pitrādīnāṃ kuśalaṃ pṛṣṭvā
mātāmahādanujñāmupahāryavastūni cōpalabhya śatrughnēna
sahāyōdhyāṃ prati prasthānam

bharatē bruvati svapnaṃ
dūtāstē klāntavāhanāḥ |
praviśyāsahyaparikhaṃ
ramyaṃ rājagrhaṃ puram ॥ 2.70.1 ॥

samāgamyā ca rājñā tē
rājaputrēṇa cārcitāḥ |
rājñāḥ pādau gṛhītvā ca
tamūcurbharataṃ vacaḥ ॥ 2.70.2 ॥

purōhitastvāṃ kuśalaṃ
prāha sarvē ca mantriṇāḥ |
tvaramāṇasca niryāhi
kṛtyamātyayikaṃ tvayā ॥ 2.70.3 ॥

imāni ca mahārhaṇi
 vastrāṇyābharaṇāni ca |
 pratigrhya viśālākṣa
 mātulasya ca dāpaya || 2.70.4 ||

atra viṃśatikōtyastu
 nṛpatērmātulasya tē |
 daśakōtyastu sampūrṇā -
 stathaiva ca nṛpātmaja || 2.70.5 ||

pratigrhya tu tat sarvaṃ
 svanuraktaḥ suhrjjanē |
 dūtānuvāca bharataḥ
 kāmaiḥ sampratipūjya tān || 2.70.6 ||

kaccit sa kuśalī rājā
 pitā daśarathō mama |
 kaccidārōgyatā rāmē
 lakṣmaṇē ca mahātmani || 2.70.7 ||

āryā ca dharmaniratā
 dharmajñā dharmavādinī |
 arōgā cāpi kausalyā
 mātā rāmasya dhīmataḥ || 2.70.8 ||

kaccit sumitrā dharmajñā
 janani lakṣmaṇasya yā |
 śatrughnasya ca vīrasya
 arōgā cāpi madhyamā || 2.70.9 ||

ātmakāmā sadā caṇḍī
 krōdhanā prājñamāninī |
 arōgā cāpi mē mātā
 kaikēyī kimuvāca ha || 2.70.10 ||

ēvamuktāstu tē dūtā
 bharatēna mahātmanā |
 ūcuḥ sampraśritaṃ vākya -
 midam taṃ bharataṃ tadā || 2.70.11 ||

kuśalāstē naravyāghra
 yēṣāṃ kuśalamicchasi |
 śrīśca tvāṃ vṛṇutē padmā
 yuiyatāṃ cāpi tē rathaḥ || 2.70.12 ||

bharataścāpi tān dūtā -
 nēvamuktō'bhyabhāṣata |
 āpṛcchē'haṃ mahārājaṃ
 dūtāḥ santvarayanti mām || 2.70.13 ||

ēvamuktvā tu tān dūtān
 bharataḥ pārthivātmajaḥ |
 dūtaiḥ sañcōditō vākyaṃ
 mātāmahamuvāca ha || 2.70.14 ||

rājan piturgamiṣyāmi
 sakāśaṃ dūtacōditaḥ |
 punarapyahamēṣyāmi
 yadā mē tvaṃ smarīṣyasi || 2.70.15 ||

bharatēnaivamuktastu
 nṛpō mātāmahastadā |
 tamuvāca śubhaṃ vākyam
 śirasyāghrāya rāghavam || 2.70.16 ||

gaccha tātānujānē tvām
 kaikēyī suprajāstvayā |
 mātaram kuśalam brūyāḥ
 pitaram ca parantapa || 2.70.17 ||

purōhitam ca kuśalam
 yē cānyē dvijasattamāḥ |
 tau ca tāta mahēśvāsau
 bhrātarau rāmalakṣmaṇau || 2.70.18 ||

tasmai hastyuttamāṃścitrān
 kambalānājināni ca |
 satkṛtya kēkayō rājā
 bharatāya dadau dhanam || 2.70.19 ||

antaḥpurē'tisaṃvṛddhān
 vyāghravīryabalōpamān |
 daṃṣṭrāyuktān mahākāyā -
 śunaścōpāyanam dadau || 2.70.20 ||

rukmaniṣkasahastrē dvē
 ṣōḍaśāśvaśatāni ca |
 satkṛtya kēkēyīputram
 kēkayō dhanamādiśat || 2.70.21 ||

tadāmātyānabhiprētān
 viśvāsyāṃśca guṇānvitān |
 dadāvaśvapatiḥ śīghraṃ
 bharatāyānuyāyinaḥ || 2.70.22 ||

airāvatānaindraśīrān
 nāgān vai priyadarśanān |
 kharāñśīghrān susaṃyuktān
 mātulō'smai dhanam dadau || 2.70.23 ||

sa dattam kēkayēndrēṇa
 dhanam tannābhyanandata |
 bharataḥ kēkayīputrō
 gamanatvarayā tadā || 2.70.24 ||

babhūva hyasya hṛdayē
 cintā sumahatī tadā |
 tvarayā cāpi dūtānāṃ
 svapnasyāpi ca darśanāt || 2.70.25 ||

sa svavēśmābhyatikramya
 naranāgāśvasaṅkulam |
 prapēdē sumahacchrīmān
 rājamārgamanuttamam || 2.70.26 ||

abhyatītya tatō'paśya -
 dantaḥpuramanuttamam |
 tatastad bharataḥ śrīmā -
 nāvivēśānivāritaḥ || 2.70.27 ||

sa mātāmahamāpṛcchya
mātulaṃ ca yudhājitam |
rathamāruhya bharataḥ
śatrughnasahitō yayau || 2.70.28 ||

rathān maṇḍalacakrāṃśca
yōjayitvā paraḥ śatam |
uṣṭragō'svakharairbhṛtyā
bharataṃ yāntamanvayuḥ || 2.70.29 ||

balēna guptō bharatō mahātmā
sahāryakasyātmasamairamātyaiḥ |
ādāya śatrughnamapētaśatru -
rgrhād yayau siddha ivēndralōkāt || 2.70.30 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
ayōdhyākāṇḍē saptatitamaḥ sargaḥ ||